

صبح ایران

مرکز برشاه
درو در بر حینی

روایتی از انقلاب اسلامی در گفت وگو با قاسم تبریزی، استاد تاریخ معاصر

هنوز در مرحله استعمارزدایی هستیم

صفحه ۸

بخش خصوصی و دولتی سینما
مکمل هم باشنددر چهارمین نشست «مدرسه نقد جام جم»
سینمای دولتی و خصوصی ایران بررسی شد

۱۱۱

جشنواره فجر
منهای رده بندی سنیسیستم رده بندی سنی
حلقه مفقوده سینمای ایران است

۱۰۱

برای «طلا»
بارها زمین خوردمبازیگر سریال «سوجان» از جزئیات بازی در
یک کاراکتر چالش برانگیز می گوید

۷۱

نگاه

بازنمایی جهان کودکانه

درباره کتاب «خاطرات پشت وانت یا دنیای گوسفندی» اثر حمید هنرجو

ادبیات ویژه کودک و نوجوان، فضایی است ظریف و سیال که نمی توان به سادگی پادر آن گذاشت واز سرتفتن به تجربیاتی دست زد بلکه بدون داشتن آن روحیه ویژه و «آن» ناگفتنی محال است که دستاوردی در خور ومانا نصیب کسی شود. عموشلبی یا شل سیلور اشتاین را از چهره های جهانی یادتان بیاورم که با سادگی به چه ژرفاها و معناها پرداخته؛ این ویژگی سهل و ممتنع را ادبیات ویژه این دوران پرشور با خود دارد؛ یعنی در چارچوبی روزآمد و خلاقه به پروردن و بازنمایی معنایی و نشان دادن مفاهیمی می پردازد که بسیار انسان ساز، تربیتی و راه گشاست. منتها اندرز نمی دهد و پند بزرگانه نمی فروشد؛ بلکه داستان می گوید، آن هم با زیبایی هرچه تمام تر و مخاطبش را مال خود می کند، به عبارتی هنر است و پس!

حتی افشای نفرت و روی سیاه بدقلقی ها، بی ادبی ها و اهریمن گرایی ها در این گونه هنری، بسیار زیبا و دلپذیر نقش می شود و ارائه می گردد. از این رو با نگاهی به جهان کودکانه این هنر و ادبیات ویژه درمی یابیم چقدر نوع خردگرایی و موقعیت سنجی و فضاهایی که این نوع ادبی را می سازند، دیگرگونه و متفاوت و البته مهم و بنیادین است.

تجربه زیست انسانی را از منظر گوسفندان، دیدن و مرورکردن از آن گونه های دیگرگون است که در این فضا از ذهن و زبان هنرجو تراویده و به جهانی متفاوت رنگ و رو بخشد؛ جهان گوسفندان و وصف موقعیت و ذهن و زبان شان! (باور کنید با همان وصف های ساده ای که برای همه ما آشناست) با این داستان به درون مایه های متفاوت و معناهای نکته دیگری پنجره گشوده است.

جهان گوسفندان را دستمایه کرده تا معناهای درونی زندگی، شخصیتی و شخصی خردمان را بازبینیم و از این رهگذر با نگاهی نو، خردمان و تعامل مان را با جهان و دیگران معنایی دیگرکنیم.

نبود فکر و اندیشیدن را یکی از بزرگان به مثابه مردن و مرگ دانسته بود، چون فلسفه یعنی تفکر و جامعه بی فکر یعنی جامعه منحط؛ برای کودکان و نوجوانان، بازندیشی و اندیشیدن اندیشه ها از رهگذر همین داستان های نمادین می آغازد و به روندی خلاقه در بازپژوهی خود تبدیل می شود.

همین که نوجوان می خواند: «اجازه بدهید کمی راحت حرف بزنم»، همین آغازینه است که یقه گیر خواننده می شود و او را مشتاق خواندن می کند اما این حرف های به ظاهر راحت اصلا راحت و ساده نیست: «شما آدم ها به دنیای ما گوسفندان توجهی ندارید؛ حتما با این تصور که ما گوسفندیم و نه چیزی می فهمیم نه حرف شما آدم ها را... اما این درست نیست و ماکاملا می فهمیم!» این چنین فرازی است که کودک را به اندیشیدن وامی دارد؛ همچنین نوجوان را با این که لحظه هایش با چنین طنزایی هایی خوشمزه و شیرین شده... اما واقعا وقتی متن را بخواند درباره اش می اندیشد.

مثلا همین ستایش برای هنرجو و این متنش بس است و بسنده که: این متن در ذهن مخاطبان و خواننده ها ادامه می یابد؛ به عبارتی کودک و نوجوان یا هر طریف خواننده ای همین که با خود مرور بکند که فلان فضا و بهمان اتفاق گوسفندی در کتاب نبامد، سپس خودش تخلیش را سبز و بالنده به کار بیندازد و آن ساحت را در ذهنش بازآفرینی کند، به این معناست که این گوسفندانی به راستی توفیق تاثیر و پیروزی را به دست آورده است.

از حق نگذیریم فضایی تازه است. کشفی است که هنرجو کرده: «متوجه می شوم که آدم ها ما را فقط برای خوردن می خوانند... همین...». البته گوسفند و گاو از سر و دم و سم شان تا همه اعضا و پیکرشان تا حتی سرگین شان برای انسان ها کاربرد و سود و عایدی و منفعت و درآمد دارد... که لابد داستانی جداسیت و در جلد هایی بعدی توسط خوانندگان خلاق در ادامه خواندن و بازخواندن این کتاب به متن درمی آید...

زاویه دید

در نشست خبری کنگره شعر و داستان ایثار عنوان شد

ایجاد ارزش افزوده سینمایی
و نمایشی از داستان های برگزیده

آثاری به دبیرخانه رسید که استان های فارس، خوزستان و تهران از ۲۹۲، ۱۸۰ و ۱۶۹ شرکت کننده بیشترین مشارکت را در کنگره داشتند. به گفته دبیر علمی کنگره در مراسم اختتامیه از دو عنوان کتاب گزیده و یک کتاب صوتی منتخب داستان های کوتاه رونمایی خواهد شد. در این نشست محمد کرم اللهی، دبیر کنگره و مدیرکل امور هنری معاونت فرهنگی بنیاد شهید با بیان این که کنگره داستان ایثار سال آینده به صورت مستقل برگزار خواهد شد، تجربه برگزاری کنگره داستان را مثبت ارزیابی کرد. وی افزود، جریان سازی شعر و داستان در حوزه ایثار مورد انتظار جامعه فرهنگی و هنری کشور است و ما هم در این زمینه فعالیت می کنیم اما تا رسیدن به وضعیت مطلوب فاصله بسیاری داریم.

به ارزش افزوده فکری کنیم

وی در پاسخ به پرسش خبرنگار جام جم در خصوص برنامه ریزی برای ایجاد ارزش افزوده از آثار ادبی کنگره به صورت نماهنگ، فیلم و نمایش گفت: قول می دهم سال آینده درصد قابل توجهی از این داستان ها در قالب های دیگر تولید شود و به ارزش افزوده این آثار فکر می کنیم زیرا برای رفع ضعف در فیلم و نمایش نیاز به قصه داریم و برای این کار باید حوزه ادبیات را تقویت کنیم. وی همچنین گفت: برگزاری کارگاه های آموزشی برای ارتقای استعداد های کشف شده در این کنگره و تداوم آنها و ختم نکردن این کارگاه ها به موسم کنگره را به صورت ملی ادامه خواهیم داد. نهمین کنگره ملی شعر و داستان ایثار امروز با معرفی برگزیدگان به کار خود پایان خواهد داد.

نهمین کنگره ملی شعر و داستان ایثار که از دیروز در شیراز آغاز به کار کرد، امروز با برگزاری مراسم اختتامیه به کار خود پایان خواهد داد. به گزارش خبرنگار جام جم، در نخستین روز کنگره نشست خبری با حضور مسئولان برگزاری کنگره انجام شد.

سطح کیفی بالا

در این نشست ابراهیم بیانی، مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران فارس با بیان این که حجم استقبال شاعران و داستان نویسان از کنگره برخلاف تصور ما بود، گفت: حجم استقبال به حدی بود که داوران بخش داستان که سابقه داوری بیش از ۲۰ جشنواره کسوری را داشتند، از حجم کار خسته شده بودند.

برگزیدگان کشوری در میان شرکت کنندگان

محمد مرادی، رئیس دانشکده ادبیات دانشگاه شیراز و دبیر علمی کنگره نیز با اعلام آماری در خصوص این رویداد گفت: با این که امسال زمان فراخوان نسبت به سال قبل دو ماه کمتر شده بود، با تبلیغات هدفمند شاهد استقبال خوبی از کنگره بودیم که آماری خاص و متمایز است. وی افزود: ۶۱۵۰ اثر شامل ۵۳۰۰ قطعه شعر و حدود ۸۰۰ داستان به دبیرخانه رسید و بیش از ۳۳۰ نویسنده و ۷۰۰ شاعر در این دوره از کنگره شرکت کردند. به گفته مرادی، رقابت شدیدی بخصوص در بخش شعر سنتی وجود داشت و کیفیت آثار ارسالی به گونه ای بود که با وجود مشارکت شش شاعر دارای عنوان در جشنواره شعر فجر و کتاب سال جمهوری اسلامی در کنگره، برخی از آنان مقام نیاوردند. مرادی افزود: ۳۱ استان کشور

نگاه

روزآمدی سواد رسانه ای

دکتر عباس اسدی
مدیرکل آموزش و فرهنگ
دانشگاه علامه طباطبائی

خبر زرد، عامه پسند، جذاب و حتی سرگرم کننده است و نوعی تفنن به شمار می آید. اگرچه ساده و سطحی بودن را می توان ویژگی عمومی این گونه خبرها تلقی کرد اما لزوما منفی شمرده نمی شود. حساب خبر زرد را باید از خبرهای منفی مثلا نوسیدی پراکن و مانند آن جدا دانست. باید یادآورد شد خبر زرد و روزنامه نگاری زرد از رهگذر ترجمه وارد ادبیات روزنامه نگاری ما شده و برای این اصطلاح غربی هنوز تعریف روشن و جامع و مانعی نداریم و فقط با سنجه تجربه حرفه ای است که می توان درباره کم و کیف چنین داده ای اظهار نظر کرد. این که علاقه مندان به خبر زرد پرشمارند و طیف گسترده ای دارند یا تنوع سلیقه مخاطبان به انتشار این گونه خبرهای تفننی نیاز دارد، نباید ما را به سوی پوشش دادن حداکثری چنین خبرهایی ببرد و از نشر اخبار متین، وزین و جدی فاصله بگیریم.

مخاطبان هر جامعه از نظر من، سلیقه های شان متفاوت است و به این نوع خبر نیاز دارند، پس نباید تا جایی که می شود، خبر زرد، نادیده گرفته یا پس زده شود. بنابراین باید به خبر زرد هم به جای خود، توجه نشان داد و از انتشار آن هیچ ترس و ااهمه ای نداشت.

البته در همه رسانه ها چنین خبرهایی نشر می شود که عموما نیز دارای منبع یا بدون منبع یا برآیندی از داده های موثق و غیرموثق است. در چنین فضایی البته باید حساب این گونه داده ها را از آگهی و تبلیغ کنار گذاشت.

این موضوع که باید متناسب با شرایط زمان و مکان به نشر داده و خبر پرداخت، از ضرورت های بایسته روزنامه نگاری است؛ مثلاً در دوران بحران یا جنگ، گاهی نمی توان برخی خبرها را یا منبع موثق پیش کرد، حتی برای تضعیف روحیه دشمن، ضروری است با انتشار اطلاعات نادرست و برای به اشتباه انداختن دشمن، سر بزنه ها به نشر خبرهای نادرست یا ناموثق اقدام کرد و اما مخاطب باید چه کاری انجام دهد تا ضمن پوشش دادن به نیازهایش، برآمدن کنج کاویش و آگاه شدنش از موضوعی خاص، بتواند اخبار را از یکدیگر تفکیک کند و تحت تاثیر اخبار ناروا و نادرست و خبرهای سوپیه دار به ویژه در فضای جنگ نرم فرهنگی قرار نگیرد؟ نخست بایستی رسانه به شناسایی نیاز و سلیقه مخاطبان بپردازد. دوم رسانه بایستی اولویت ها را درست دریابد، زیرا داده های خبری، سرگرم کننده، آموزشی و... در فضاهای گوناگون دارای تاثیر و برد متفاوتی است. همین نیازسنجی و دسته بندی حرفه ای داده ها در ساختارهای قابل ارائه و مخاطب پسند در جای مناسبش باعث می شود مخاطب نیز متناسب با نیاز و اهداف خود به سمت رسانه ای برود که برگزیده و به نیازهایش پاسخ درست و درمان می دهد.

اگرچه انتخاب نوع رسانه، بستگی به هدف مخاطب و میزان استفاده او از رسانه دارد اما آن چیزی که امروزه در این باره موضوعی بنیادین به شمار می رود، «سواد رسانه ای» است، یعنی مخاطبان و رسانه ها باید به شکلی آموامان بگوشتند و با روندی روزآمد، سواد رسانه ای خود را افزایش دهند و هرچه به روزتر کنند.

از یک سو مخاطب اگر بتواند در استفاده از رسانه ها هدف خود را مشخص و زمانش را مدیریت کند، بخشی از سواد رسانه ای را دریافت کرده است. از دیگر سو اگر زمان و هدف برای مخاطب نوعی، چندان مهم نباشد و به هر رسانه ای سرک بکشد، نشان از نداشتن سواد رسانه ای است؛ بسیاری از مردم ایران در استفاده از رسانه به خاطر نداشتن همین سواد رسانه ای لازم به افراط و تفریط دچار می شوند.

مخصوصا زمانی که به فضای مجازی و کانال ها، سایت ها و... می پردازند. در این میان اگر زمان از دست برود معمولا دچار اعتیاد می شوند که این مشکل در جامعه ایرانی که به راستی هنوز یک جامعه شفاهی است، بیشتر احساس می شود و خودنمایی می کند.